

Zove se *Lopuška Glavica* i Gaj Biskupije; i na vrh te glavice opaža se klačarde, opeka i sedre, valja da je i ondje koja oveća sgrada bila.

Ovo su rilievi moga zadnjega posjeta, koje stavljam na poštenje narodnoga arkeologičkoga društva i na dušu svakoga hrvatskoga rodoljuba. Fr. Stip. Zlatović

Prinesak k staro-hrvatskim spomenikom i ornamentiki iz Nina.

Slavno poznati bečki arkeolog Rudolf Eitelberg v. Edelberg u svom djelu: »*Mittelalterlichen Kunstdenkmale Dalmatiens*« (Jahrbuch der k. k. Central-Commission zur Erfor. u. Erhalt. d. Baudenkmale V. Bd.) na str. 183 govori o Ninu (Nona), gdje predočivši tlo (u formi grčkoga krsta) ondješnje crkvice sv. Spasa, sagrađjene kao mnoge druge u Dalmaciji u bizantinskom slogu, opazuje, da je ista radi toga osobito zanimiva, što na nutarnjoj strani nadvratnika ima dobro sačuvani cieli hrvatski nadpis; te ga priobćuje po umanjenom nacrtu gosp. A. v. Camesina ovako:

Ovaj se nacrt mal ne sasvim slaže sa prepisom, što smo mi sami pravili na licu mjesta god. 1858., kad smo Dalmaciju proputovali uslied naloga c. kr. središnjeg odbora u Beču za iztraživanje i sačuvanje starih spomenika u Austriji (*Archiv für Kunde österr. Geschichtsquellen XXII Bd.*), te i sa nacrtom, što je kašnje isto na lieu mjesta pravio naš prijatelj i akademik Ivan Tkalčić. Da se ipak sve bolje osvjedočimo o prvoj formi i o točnom razpoloženju pismena u tom nadpisu, prošlih dana zamolismo prečast g. Pavla Zankia, nadpopa i župnika u Ninu, nek nam otisak od pomenutoga nadpisa pošalje, što on rado, namah i veoma točno obavi, na čem mu zato najiskrenija hvala.

Razlike medju gori navedenim nacrtom Camesine i Zankijevim otiskom jesu sljedeće:

1. Ono B u rječi *Dom(in)o* pri koncu nadpisa u otisku Zankia sasvim je istovjetno sa B u rječi *Godeslar* na početku, dočim u gori navedenom nacrtu Camesine

G o d e s l a r . V P . P A . N O . D I . I S . T o . b o m b o .

osovna crta od D produžuje se i gori i doli, te se čini, da su tu dva pismena sdružena u jedno, n. pr. *ph*.

· 2. Poslie *Ū* u sredini nadpisa do I Camesina ima samo crknju obratno ‹ položenu, dočim po Zankijevu otisku jasno se vidi, da ima tu mjesta za tri pismena, koja se na prvi pogled razabrati nedadu, pošto je i na tom mjestu prag ponješto ozledjen, ali se ipak uz pomljlivo i oštro pregledavanje očituju jasni tragovi od pismena *h R I*.

Eitelberger nije čitao nadpisa. Po nas imao bi se čitati ovako: *Gode· slav(us)· iuppa(nus)· no(nensis)· Chris·to· dom(in)o· co(nsecravit)* naime crkvicu.¹⁾ Čitati *iuppa·no* kao da je sve to jedna rječ, nedopušća latinski slog; takova forma jedino bi sudarati mogla sa staroitalskim pučkim govorom (*rustico*), ali je Nin onda slovio čisto hrvatskim gradom. Pošto je pako crkvice podignuta u Ninu, sasvim je vjerojatno, da je Godeslav bio *iuppanus nonensis*, te da je tu okolnost u nadpisu sa *NO* zabilježio. Čitati pri koncu *domo* bilo bi to opet nepravilo, te i suvišno, a rječ *Christo* ostala bi osamljena.

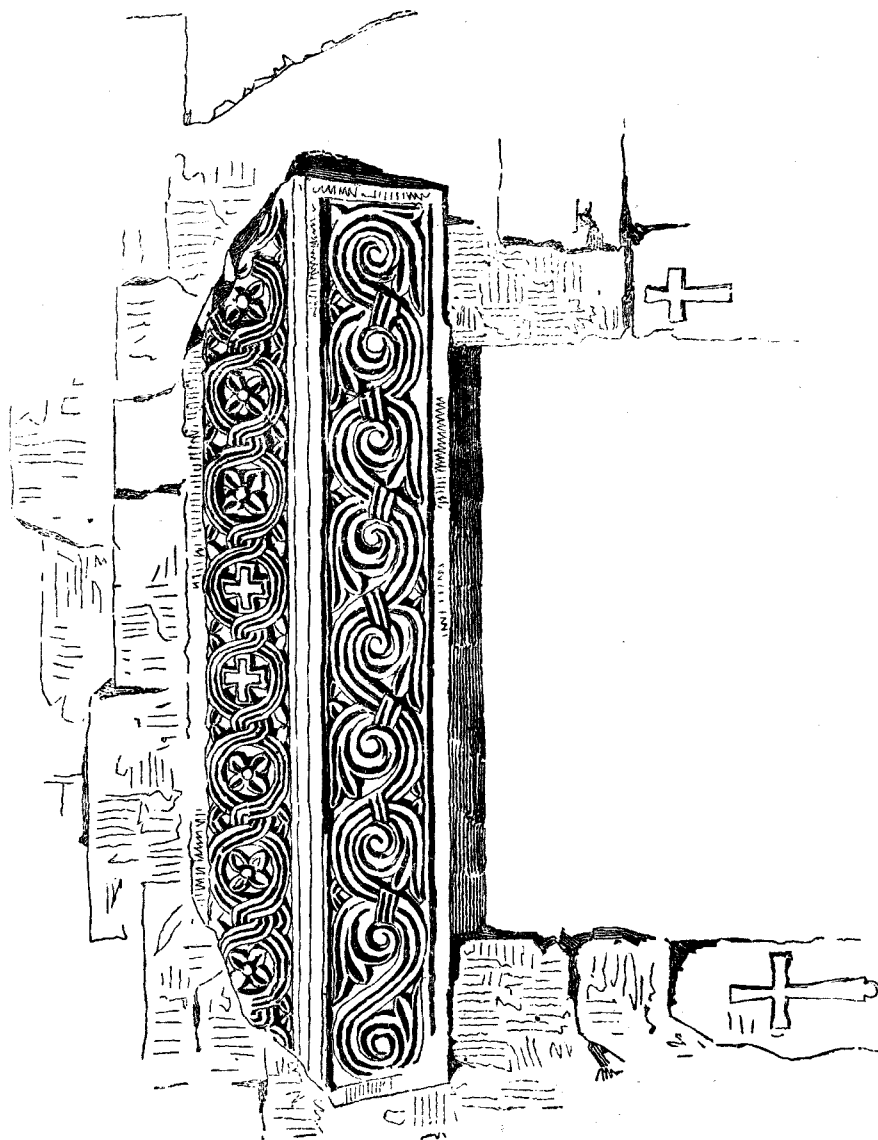
Ali je ne manje vriedna po nas od napisa ona rezbarija, koja krasi izvanjsko lice istoga nadvratnika. O ovoj piše dalje gori pomenuti Eitelberger (l. c.): »Dieser Thürsturz ist nach aussen zu mit Ornamenten versehen, die aus Blattornamenten und Kreuzen bestehen und den Charakter der früh-romanischen Periode an sich tragen. Nach dem Charakter dieser Ornamente dürfte man die Inschrift in das zwölfte oder dreizehnte Jahrhundert setzen.« Po sudu dakle Eitelbergera ona izvanjska rezbarija spadala bi u prvo doba romaničkoga sloga, ali bi ipak polazila kao i nadpis iz XII. ili XIII. stoljeća. On slike nepriloži.

U *Mittheilungen* pako gori pomenutoga središnjega odbora od god. 1886 str. CLXXVIII br. 106 navodeći se i slika one izvanjske rezbarije, usuproć Eitelbergerovu mnienju sudi se o njoj ovako: »Der Thürsturz besteht aus einem Steinstücke, und zeigt nach aussen einen hoch interessanten Ornamenten Doppelfries. Dem Charakter nach dürfte dieses ganz besonders antiquisirende Ornament in die

¹⁾ Gosp. Iv. Kukuljević u izvješću o svom putovanju g. 1857 kroz Dalmaciju u Napulj i Rim (Arkiv IV. str. 318) veli, da je posjetio Nin i pomenutu crkvicu, te dodaje: „Na spodnjoj strani arkitrava od četverouglastih kamenitih vrata, koj je starinskom rezbarijom urešen, stoji sljedeći nadpis:

GODEŹLAI IVPPANI NONENS.. OP.. MO · Ć · . . .

letzten Jahre der frühchristlichen Kunst-Periode, etwa in das 9. Jahrhundert gehören.

I mi se sasvim slažemo s ovim mnijenjem, naime da je ornamentika na prednjoj strani nadvratnika Ninske crkve sv. Spasa

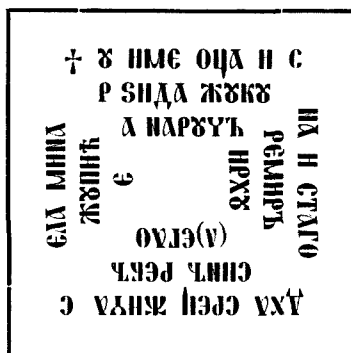
nješto *osobitoga*, te da je ovo još jedan spomenik *hrvatske* ornamentike, koja nalazi odziva i odsjeva u onoj, koja krase Branimirov spomenik (Rad XXVI. str. 93), i u ulomcima tu nedavno izkopanih u Kninu (Viestnik 1887 str. 4), koji polaze bezdvojbena iz dobe naše hrvatske samostalnosti.

Crkvice Ninska sv. Spasa jest dakle jedan od najdragocijenijih bisera naše hrvatske arkeologije. Neznamo, inali gdje do sada na hrvatskom tlu hrvatskoga spomenika onako podpuna i vrijedna, kao što je ta crkvice. A što se ipak s njom radi? Uz svu šumu zastupnika gori pomenutoga središnjeg odbora bečkoga po Dalmaciji, ona crkvice možda još danas služi za tor svakojake životinje, te ju svetrajno najkrupniji gad oskvrnjuje. Očekujemo, da će sama rodoljubna občina Ninska s mjesta staviti kraj tomu neredu, te sačuvati, u koliko se još daje, hrvatskomu svome narodu ovaj riedki alem kamen iz dobe njegove nesavišnosti. S. L.

Starobosanski nadpisi u Bosni i Hercegovini.

(V. Viestnik God. IX. str. 111).

XXII.

Cita se:

1) † U ime Oca i S(i)na i s(ve)tago d(u)ha srec(? sred) žiča sela *mina*

2) *r* zida *žukur emir*, sin *reb*, *župić*

3) *a* naruč, irhu legao e.

Slova su s naopaka, a nadpis ide okolo naokolo s desne put lieve sve do sredine (po vizantinsku, t. j. ἐν χύχλω).

U rieči **PECKЪ** latinsko je slovo **R**.